

Секція: Економіка та управління підприємствами та розвиток підприємництва

Плеханова Т. Є.

*аспірант кафедри економіки, управління підприємствами та логістики
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця
м. Харків, Україна*

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний стан економіки України та світу сприяє підвищенню ролі інноваційної складової у процесі стратегічного планування розвитку підприємства. Підприємства, що реалізують інновації, здатні забезпечувати високі темпи зростання в довгостроковий термін та мати конкурентні переваги перед іншими підприємствами. За сучасних темпів розвитку більшість підприємств, що реалізує інновації, вже накопичило певний практичний досвід та інформацію про свою діяльність, однак керівники підприємств не завжди можуть оцінити поточний стан, скористатися інформацією для прийняття управлінських рішень та розробити результативні та ефективні стратегії майбутнього розвитку. У зв'язку з цим сьогодні актуальним стає питання вибору показників, що дозволять оцінити інноваційний розвиток підприємства та підвищити ефективність розробки стратегій розвитку.

Теоретичним та методологічним аспектам оцінювання інноваційного розвитку сучасного підприємства присвячено багато досліджень.

Значний внесок у розв'язання зазначеної проблеми зробили відомі науковці: М. С. Абібулаєв, Л. Л. Антонюк [1], І. М. Буднікевич [2], В. М. Геєць [3], А. В. Гриньов [4], С. М. Ілляшенко, Н. В. Краснокутська [5], Т. І. Кужда [6], Л. І. Нейкова, Т. Й. Товт, Р. А. Фатхудинов, П. С. Харів, Д. М. Черваньов.

Сьогодні науковцями запропоновано велику кількість методик оцінювання інноваційного розвитку та інноваційного потенціалу підприємства. Однак відсутність загальновизнаних критеріїв і системності оцінювання інноваційного розвитку та потенціалу підприємства призводять до неможливості їх використання для прогнозування стратегічних напрямів інноваційного розвитку підприємства.

В процесі огляду науково-методичної літератури з питання ефективної оцінки інноваційного розвитку підприємства в сучасних умовах розвитку економіки були виявлені різні методичні підходи до окресленої проблематики, деякі з яких представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Підходи до оцінювання інноваційного розвитку підприємства

№	Науковці	Показник
1	2	3
1.	Малюта Л. Я. [7]	Інтегральний показник рівня інноваційного розвитку підприємства: - Ресурсна складова (показники використання інвестиційних (фінансових) ресурсів, кадрового, інтелектуального, матеріально-технічного, інформаційного потенціалу та ресурсу новацій); - Технологічна складова (показники ефективності використання основних засобів і технологій, продуктивності праці та продуктивності інформації); - Ринкова складова (показники ринкової віддачі активів, частки фірми на ринку інновацій, рентабельності реалізації інноваційної продукції, передпродажної підготовки, доведення продукту до споживача, ефективності рекламної діяльності, ритмічності збуту нової продукції).
2.	Маслак О.І., Квятковської Л.А. [8]	– показник інтегрального ефекту (чистий дисконтований дохід); – показник внутрішньої норми прибутковості (дохідності); – показник рентабельності інвестицій в інноваційний проект; – показника періоду окупності.
3.	Крилова Е. І., Власової В. М., Журавкової І. В. [9]	– Розрахунок зростання обсягів доходу у порівнянні з аналогом; – Оцінювання ефективності інновацій за показниками терміну корисного використання (розрахунковий період впровадження інновацій; перший рік після закінчення

1	2	3
		<p>нормативного терміну освоєння нововведення; початковий період терміну корисного використання інновацій; термін корисного використання інновацій; останній рік терміну корисного використання інновацій);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Застосування системи оціночних показників, які враховують інтереси різних учасників інноваційного проекту (державні інтереси; інтереси розробників інноваційного проекту; інтереси виробників інноваційної продукції; інтереси споживачів інноваційної продукції (послуг)); – Розрахунок інтегрального (загального) ефекту від створення, виробництва та експлуатації нововведень; – Застосування методів компаундінгу та ануїтету у поєднанні з методом дисконтування; – Використання двох норм доходу на капітал (приведення одноразових витрат до розрахункового року (норма прибутку, яку гарантує банк власнику грошових коштів, вкладених в депозитний розрахунок); норма доходу на капітал, яка досягається для узгодження інтересів інвесторів та виробників при отриманні доходу від реалізації інноваційної продукції (послуг)).
4.	Кужда Т. І. [6]	<ul style="list-style-type: none"> – Інноваційний потенціал підприємства (науково-технічний потенціал, кадровий потенціал, виробничо-технологічний потенціал, фінансово-економічний потенціал); – Конкурентоздатність промислового підприємства; – Рентабельність інвестиційної діяльності підприємства; – Соціальна результативність розвитку промислового підприємства.
5.	Фешук Р., Самуляк В. [10, с. 427]	<ul style="list-style-type: none"> – Оцінка ефективності інновацій; – Оцінка персоналу підприємства; – Рівень маркетингової діяльності; – Рівень виробничого потенціалу підприємства; – Оцінка інтелектуальної власності.
6.	Касс А. [11, с. 65]	<ul style="list-style-type: none"> – ті, що характеризують зовнішні фактори (стан ринку і положення підприємства на ринку, рівень інфляції, тенденції розвитку економіки країни, стан постачальників); – ті, що характеризують внутрішні фактори – (стратегічні цілі підприємства, рівень оборотних засобів, інвестиційна привабливість підприємства, фінансові можливості підприємства,

Перехід економіки країни на інноваційний шлях розвитку обумовив необхідність формування інноваційного потенціалу та стратегій інноваційного розвитку підприємств, а також розробку відповідних методичних рекомендацій

щодо їх оцінки. Закономірним стало зростання інтересу з боку науковців до інноваційної проблематики в цілому і до різних її аспектів.

Аналіз науково-методичної літератури щодо розгляду питання оцінювання інноваційного розвитку підприємства дозволив скласти загальне уявлення про наявність існуючої методологічної бази сучасної економічної науки з окресленої проблематики. Слід зазначити, що для визначення рівня ефективності від впроваджених інновацій у рамках проведення оцінки інноваційного розвитку підприємства доцільно використовувати чітко сформовану систему кількісних показників, які будуть відповідати специфіці господарської діяльності підприємства. Отже, необхідно визначити ефективні шляхи удосконалення методики оцінювання інноваційного розвитку підприємства для ефективного стратегічного планування.

Література:

1. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: Монографія / За заг. ред. О. І. Амоші, В. П. Антонюк, А. І. Землянкіна та ін.; НАН України, Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 2007. – 328 с
2. Буднікевич І. М., Школа І. М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні: Монографія. – Чернівці: Зелена Буковина, 2002. – 200 с.
3. Геєць В. Інноваційно-інвестиційна діяльність в Україні // Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України / За ред. В. М. Гейця, В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007. – Т. 1: Економіка знань – модернізаційний проект України. – С. 285–302.
4. Гриньов А. В. Стратегічне управління інноваціями / А. В. Гриньов // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля.– 2002.– №9. – С. 207–214.
5. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.

6. Кужда Т. І. Обґрунтування методу соціально-економічного оцінювання інноваційного розвитку машинобудівних підприємств / Т. І. Кужда // Економічний простір. – 2008. – № 9. – С. 156–161.

7. Малюта Л. Я. Оцінювання рівня інноваційного розвитку промислового підприємства / Малюта Л. Я. // Соціально-економічні проблеми і держава [Електронний ресурс]. – 2011. – Вип. 1 (4). – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2011/11mlyrpp.pdf>.

8. Маслак О. І., Квятковська Л. А. Система оцінки показників інноваційного потенціалу промислового підприємства / О. І. Маслак, Л. А. Квятковська // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=298>.

9. Крылов Э. И. Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия: учебное пособие / Крылов Э.И., Власова В.М., Журавкова И. В. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 608 с.

10. Фещур Р. В. Дослідження інноваційного розвитку промислових підприємств України / Р. В. Фещур, В. Ю. Самуляк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : Вісник НУ «Львівська політехніка», 2011. – № 714. – С. 425–430.

11. Касс М. Е. Формирование стратегии инновационного развития предприятия на основе управления нематериальными активами: монография / М. Е. Касс; Нижегород. гос. архитектур.-строит. ун-т. – Н. Новгород : ННГАСУ, 2011. – 159 с.